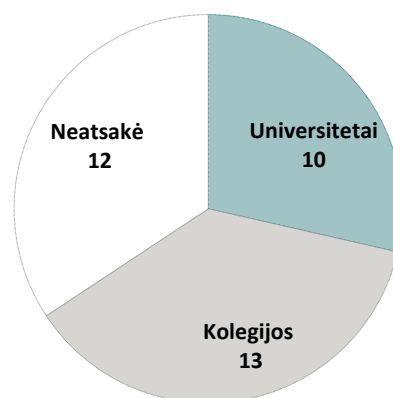

STUDIJŲ IR SU STUDIJOMIS SUSIJUSIOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS NUOTOLINIŲ BŪDU

APKLAUSOS APIBENDRINIMAS

2020 m. balandžio 22–30 dienomis Studijų kokybės vertinimo centras (SKVC) įvykdė aukštųjų mokyklų apklausą apie studijų ir su studijomis susijusių veiklų organizavimą karantino metu nuotoliniu būdu. Apklausoje iš 35 aukštųjų mokyklų dalyvavo 23, t. y. 66 proc., 10 universitetų ir 13 kolegijų.

Apklausa buvo siekiama sužinoti, kaip Lietuvos aukštosios mokyklos pavyko perkelti veiklą į virtualią erdvę, kokius sprendimus reikėjo priimti, kokių papildomų veiklų imtis, kaip vyko visas procesas, su kokiais iššūkiais susidurta ir kaip sekėsi su jais susitvarkyti. Domėtasi ir apie teigiamus nuotolinių studijų aspektus bei galimybes ateičiai.

Paskelbus karantiną, visos apklausoje dalyvavusios aukštosios mokyklos nurodė į virtualią erdvę perkėlusios didžiąją veiklą. Paskaitas, seminarus, atsiskaitymus, individualias konsultacijas, pakeitė virtualiomis kontaktinėmis paskaitomis, medžiagą talpino savo naudojamose platformose (*Moodle* kaip pagrindinė platforma naudojama dažniausiai, ją nurodė 82 proc. respondentų, greta šios daugiausiai minėtos *MS Teams* ir *Zoom*). Dalis studijų medžiagos buvo įrašoma iš anksto į įvairias talpyklas, tačiau išlaikomas realaus laiko kontaktas su studentais individualiam konsultavimui, grįžtamajam ryšiui ir kt. Baigiamųjų darbų gynimas taip pat planuojamas vykdyti nuotoliniu būdu.

Aukštosios mokyklos perėjimą prie nuotolinių studijų vertino kaip gana sklandų ir spartų procesą. Paskelbus karantiną 2020 m. kovo 16 d., didesnė dalis aukštųjų mokyklų nurodė studijas ir su studijomis susijusią veiklą nuotoliniu būdu pradėjusios iškart, per vieną–dvi darbo dienas (48 proc. respondentų), kita dalis – per savaitę (22 proc.) ar dvi (30 proc.).

Aukštųjų mokyklų buvo prašoma įvertinti, kaip jų nuomone, pavyko pereiti prie studijų vykdymo nuotoliniu būdu.

Aukštosios mokyklos nurodė, kad:

Didžiuma aukštųjų mokyklų (61 proc.) teigė, kad didelių iššūkių nebuvo arba jie jau įveikti. Likusieji teigė, kad su problemomis tvarkomasi palaipsniui. Dalis iššūkius patyrusių aukštųjų mokyklų studijas nuotoliniu būdu vykdė ir anksčiau, tad perėjimas nereikalavo labai didelių pastangų.

Didesnių sunkumų patyrė tos aukštosios mokyklos, kuriose vykdomos studijos, reikalaujančios daug individualaus darbo, tiesioginio dėstytojo ir studento kontakto realiu laiku ir

„Didžiausias ir neišsprendžiamas iššūkis meno studijoms – praktiniai užsiėmimai <...>. Nuotolinis šių dalykų mokymas galimas tik *force majeure* sąlygomis, kokias turime dabar. Tai galima pavadinti tik „gyvybės palaikymu“, – pastebi aukštoji mokykla.

toje pačioje vietoje, kur studijoms naudojama sudėtinga laboratorinė įranga (menų, sveikatos priežiūros, inžinerinių mokslų studijos).

Tačiau ir šiais atvejais aukštosios mokyklos ieško įvairių situacijų sprendimų – praktinę dalį, kurios nebuvo galima perkelti į virtualią erdvę, tikimasi vykdyti koreguojant studijų tvarkaraštį, nukeliant veiklas į vėlesnį laiką, kada bus sušvelnintos ar atšauktos karantino sąlygos.

Visos aukštosios mokyklos pasirengimą vykdyti studijas nuotoliniu būdu organizuoja dalyvaujant centrinei administracijai. Dalis atsakė, kad centrinė administracija koordinavo visas veiklas (39 proc.), o dauguma veiklas koordinavo dalindamosi pareigas ir atsakomybę tarp centrinės administracijos ir padalinių (56 proc.).

Į klausimą, kokiais dokumentais buvo remtasi vykdant studijas ir su studijomis susijusias veiklas nuotoliniu būdu, 60 proc. respondentų pažymėjo, kad naudojosi anksčiau parengtomis nuotolinio darbo tvarkomis. Tačiau greta to 43 proc. respondentų pažymėjo, kad taip pat rengė ir naują studijų organizavimo priemonių planą. Buvo priimtos laikinos tvarkos, parengtos metodinės rekomendacijos, planai, vyko mokymai, kaip dirbti pasikeitusiomis sąlygomis, sukurtos „karštosios

pagalbos linijos“ klausimams spręsti „čia ir dabar“. Naudotasi kitų aukštųjų mokyklų pavyzdžiais, taip pat rekomendacijomis, kurias teikė aukštosios mokyklos taryba, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Vykdamas studijas nuotoliniu būdu dėstytojai ir studentai nuolat konsultuojami tiek grupėse, tiek individualiai, bendrose platformose nuolat atnaujinama informacija. Taip pat rengiamos papildomos studentų bei dėstytojų apklausos, siekiant išsiaiškinti jų poreikius ir nuotolinių studijų eigą, patiriamus iššūkius ir kita.

Visos aukštosios mokyklos nurodė, kad į pagalbos įrankių kūrimo, vykdymo grupes įtraukiamas akademinis ir administracinis personalas bei savanoriai. Dėstytojams ir studentams teikiama visokeriopa pagalba:

1. **Techninė pagalba.** Apmokoma dirbti virtualaus mokymo programomis, sprendžiami sunkumai, kylantys dėstytojams ar studentams dirbant nuotoliniu būdu. Pavyzdžiui, susiduriant su interneto ryšio ar dėl šeimyninių aplinkybių kylančiais trukdžiais, sudaromos galimybės dirbti aukštosios mokyklos patalpose.
2. **Akademine pagalba.** Studentai dažniau konsultuojami individualiai, dėstytojams kuriamos bendros grupės ir organizuojami virtualūs susitikimai, siekiant pasidalinti informacija, spręsti iškylančius klausimus, keistis gerąja praktika. Vyksta ir dėstytojų darbo stebėseną, teikiamas grįžtamasis ryšys apie stebėsenos rezultatus.

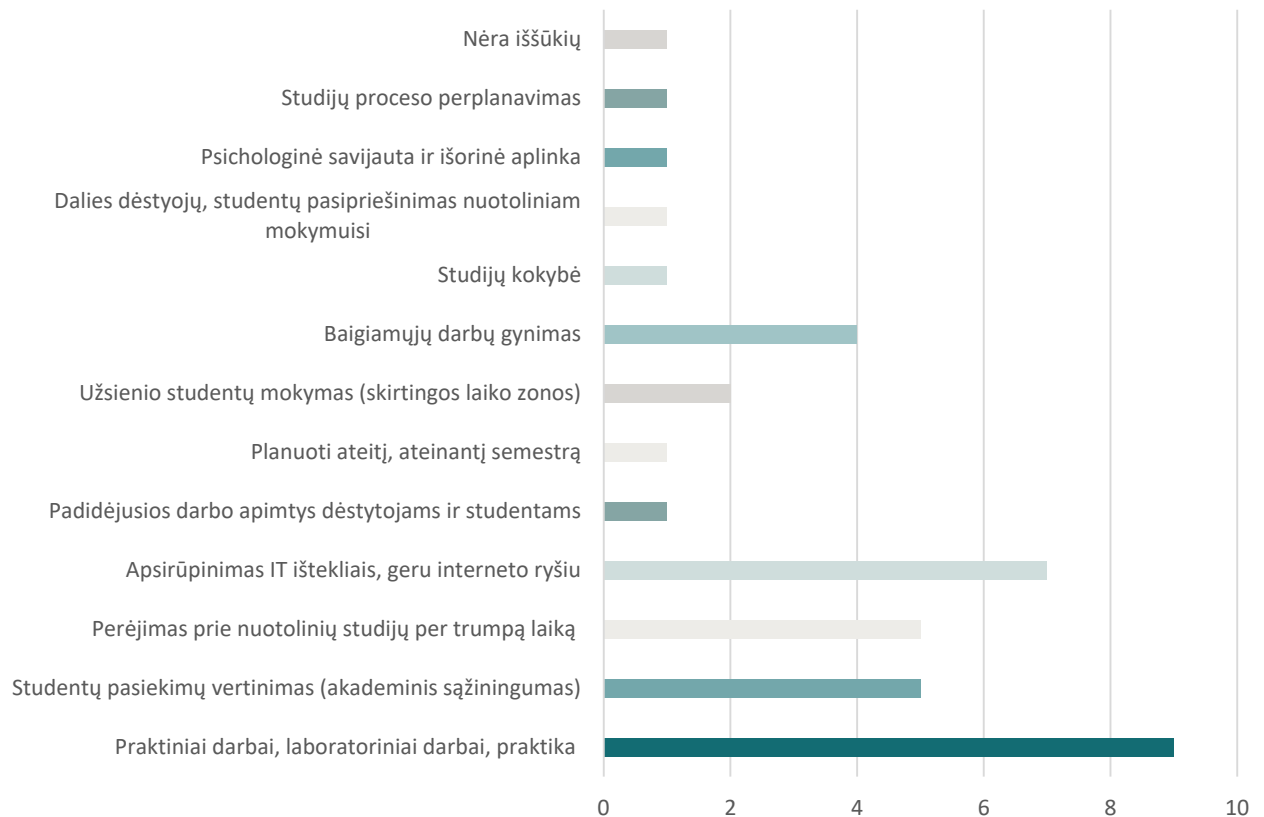
3. **Informacinė pagalba.** Aukštosios mokyklos bendruomenė nuolat informuojama apie svarbiausias naujienas tiek bendrai, tiek individualiai.

„Sukurtas ir bendrinamas dokumentas „Karantino dienoraštis“, kuriame visi bendruomenės nariai (dėstytojai, studentai, administracija) galėjo pasidalinti savo įžvalgomis, emocijomis, nuotraukomis. Tai buvo geriausias kontrolės sprendimas!“ – džiaugiasi aukštoji mokykla.

4. **Psichologinė pagalba.** Aukštosios mokyklos siūlo studentams bei dėstytojams nemokamą psichologo, dvasininko pagalbą.
5. **Finansinė parama** studentams paminėta 26 proc. aukštųjų mokyklų užpildytų anketų. Mokantiems už studijas studentams sudaryta galimybė mokėti įmoką dalimis, atidėti įmokas, sumažinta įmoka už bendrabutį, suteiktos papildomos stipendijos patiriantiems finansinių sunkumų. 4 proc. aukštųjų mokyklų minėjo ir finansines paskatas dėstytojams.

Pereidamos prie visiško nuotolinių studijų vykdymo aukštosios mokyklos susidūrė ir su iššūkiais – vienos didesniais, kitos mažesniais.

Didžiausi iššūkiai, su kuriais susidūrė aukštosios mokyklos, pereidamos prie studijų nuotoliniu būdu vykdymo

Perėjimas prie nuotolinių studijų įvardijamas kaip iššūkis, lėmęs padidėjusį dėstytojų krūvį ir keliantis nemažai klausimų dėl studijų veiklų. Kaip vieną didžiausių rūpesčių aukštosios mokyklos įvardija studentų praktiką, laboratorinius darbus, praktinius užsiėmimus (39 proc.), kuriuos vykdyti nuotoliniu būdu įmanoma tik iš dalies.

Nors aukštosios mokyklos teigė, kad naudoja virtualias studentų testavimo programas, didelis iššūkis joms tebėra studentų pasiekimų vertinimas (22 proc.) ir sąžiningo mokymosi užtikrinimas. Tai pirmiausia siejasi su baigiamųjų darbų gynimais, kuriuos aukštosios mokyklos išskyrė kaip atskirą svarbų klausimą.

Aukštosios mokyklos minėjo ir studentus iš užsienio, kurie šiuo metu yra ne Lietuvoje ir dėl laiko juostų skirtumo patiria sunkumų, norėdami dalyvauti kontaktinėse virtualiose paskaitose. Likusiems Lietuvoje užsieniečiams taip pat dažniau prireikia pagalbos, pavyzdžiui, psichologo paslaugų.

Aukštosios mokyklos pastebi, kad apskritai, studijos nuotoline forma reikalauja didesnio studento disciplinuotumo ir motyvacijos bei etikos normų laikymosi.

Be iššūkių, su kuriais susiduria, visos aukštosios mokyklos įvardijo ir teigiamus perėjimo prie studijų nuotoliniu būdu aspektus. Tikimasi, kad didesnė dėstytojų dalis pagerins savo įgūdžius

ruošdami virtualią medžiagą studentams ir pristatydami ją naujomis formomis, geriau įvaldys informacines technologijas. Daliai dėstytojų tai taps naująja nuolatine praktika. Taip pat gerėja galimybės vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą nuotoliniu būdu studentams, studijuojantiems ištęstine forma, taip pat gyvenantiems Lietuvos regionuose ar užsienyje. Pastebima, jog pagerėjo studentų motyvacija savarankiškai dirbti, jų lankomumas, aktyviau naudojamosi elektroninėmis duomenų bazėmis.

„Pastebėtas didesnis studentų aktyvumas, didesnė motyvacija, didesnis įsitraukimas“, – teigia ne viena aukštoji mokykla.

SKVC džiaugiasi, kad aukštosios mokyklos aktyviai dalyvavo apklausoje. Gauti išsamūs ir detalūs atsakymai leidžia daryti išvadą, kad klausimai aktualūs, o tema – išties svarbi aukštosioms mokykloms. Tikimės šią temą plėtoti ir stebėdami tolesnę eigą pasaulyje bei Lietuvoje pateikti išsamesnes įžvalgas, kurios padėtų ateityje spręsti iškilančius klausimus dėl studijų ir su studijomis susijusią veiklą vykdymo nuotoliniu būdu.

© SKVC, 2020